

OBRÁZEK 2.5 | Úloha Velikonoční ostrov, otázka číslo 4

Velikonoční ostrov
Otázka 4 / 7

Přečti si článek „Zničily polynéské krysy stromy na Velikonočním ostrově?“ na pravé straně. Odpověz na otázku kliknutím na jednu z možností.

V čem vědci uvedení v článku souhlasí s Jaredem Diamondem?

Lidé osídlili Velikonoční ostrov před stovkami let.

Z Velikonočního ostrova zmizely velké stromy.

Polynéské krysy sežraly na Velikonočním ostrově semena velkých stromů.

Evropané objevili Velikonoční ostrov v 18. století.

Blog Recenze knihy Novinky z vědy
www.recenzeodbornych knih.cz/Kolaps

Recenze knihy Kolaps

Nová kniha Jareda Diamonda *Kolaps* je jasným varováním před důsledky poškozování životního prostředí. Autor v knize popisuje několik civilizací, které se zhroutily proto, že jejich rozhodnutí měla dopad na životní prostředí. Jedním z nejvýmluvnějších příkladů v knize je případ Velikonočního ostrova.

Podle autora Velikonoční ostrov osídlili Polynésané někdy po roce 700 n. l. Vytvořili prosperující společnost, která měla přibližně 15 000 obyvatel. Tesali slavné sochy moai a s využitím dostupných přírodních zdrojů tyto mohutné moai přesouvali na různá místa po celém ostrově. Když na Velikonoční ostrov připluli v roce 1722 první Evropané, moai tam pořád stály, ale stromy byly pryč. Počet obyvatel poklesl na pár tisíc lidí, kteří bojovali o přežití. J. Diamond píše, že obyvatelé Velikonočního ostrova mýtili lesy, aby získali půdu pro zemědělství a jiné účely, a že lovíli příliš mnoho mořských a suchozemských ptáků, kteří na ostrově žili. Domnívá se, že ubývání přírodních zdrojů vedlo k občanským válkám a kolapsu společnosti na Velikonočním ostrově.

Z této úchvatné, i když děsivé knihy plyne poučení, že v minulosti se lidé sami rozhodli zničit své životní prostředí vykácením všech stromů a lovením živočišných druhů až do jejich vyhynutí. Autor však optimisticky uzavírá, že dnes se můžeme rozhodnout **nedělat** stejné chyby. Tuto dobře napsanou knihu by si měl přečíst každý, kdo se zajímá o problémy životního prostředí.

U této otázky žák pracuje se třetím textem úlohy, kterým je článek z online populárně-vědeckého časopisu. V této fázi úlohy má žák k dispozici již všechny tři texty a může se mezi nimi pohybovat překliknutím na jednotlivé karty. Otázka přitom stále zůstává zobrazená v levé části obrazovky. Úkolem žáka je najít v článku úryvek, v němž je uveden odkaz na vědce a na Jareda Diamonda (2. odstavec), a identifikovat větu s informací, na které se shodují. I když má žák v této chvíli k dispozici všechny tři texty, je tato úloha klasifikována jako práce s textem samostatným. Potřebná informace je totiž přímo v textu recenze knihy, což je žákovi sděleno i v zadání otázky.

Vysoká obtížnost této otázky je pravděpodobně dána výskytem věrohodné (leč nesprávné) matoucí informace o osídlení ostrova v druhém odstavci.

Správně měl žák označit druhou možnost odpovědi: **Z Velikonočního ostrova zmizely velké stromy.**

TABULKA 2.8 | Specifika otázky číslo 4, úloha Velikonoční ostrov

Čtenářský proces	Vyhledávání informací v textu
Formát otázky	Jednoduchý výběr odpovědi – vyhodnocováno počítačem
Obtížnost	Úroveň 5 – velmi vysoká